

Nu har vi verkat i fotobranschen i ett hundra år!

Vi har marknadsfört det mesta från glasplåtar, bälgkameror, magnesiumblixtrar och mörkrumskemi till automation av ljus, exponering och printning. Både för stillbild och rörlig bild. Sedan millennieskiftet är fotografin integrerad i digital bildteknik i kameror, ljus, skannrar och skrivare, och är fortsatt vårt fokus.

Kunder har lärt oss, leverantörer har lärt oss och kollegor har lärt oss. Alla våra duktiga medarbetare har omsatt denna kunskap till marknadsnytta via säljarbete, informations- och kursverksamhet genom åren. Vi vet att det är därför vi utvecklas och nu fortsätter på vårt andra århundrade.

Vi vill passa på att tacka alla tidigare och nu anställda, alla våra trogna kunder och vårt nätverk av leverantörer både här och utrikes för fint samarbete under alla år.

Här har vi samlat lite kuriosa från Molanders årtionden från 1920-talet fram till idag.

Vi önskar riktigt god fortsättning till alla er med anknytning till branschen! Stockholm i september 2021.

Molander & Son AB

Jan Olle Molander, VD

Jan Olle Molander

Niclas Blyberg

Hubbe Wojtyna

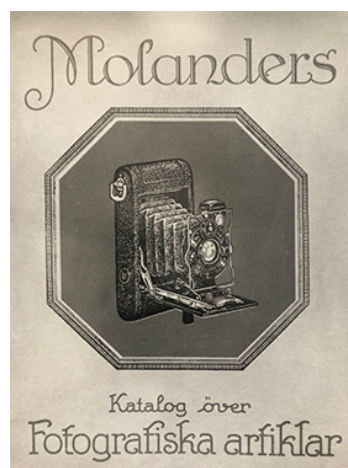
Hjalmar von Rüdiger

1920-talet

Företagets första adress var Regeringsgatan 39 i Stockholm med ett enkelt säljkontor och handlager. 1923 flyttade verksamheten ner till butik i gatuplanet på Regeringsgatan 11. Redan 1925 flyttade firman över till hörnlokalen på Regeringsgatan 13, med kontor, nystartat fotolabb och verkstad på överplanen.

Härifrån utvecklades verksamheten och kundkretsen med den. Pelle Sahl, en av firmans första medarbetare, ansvarade bl.a. för utleveranser per varucykel i Stockholm. Butiken på Regeringsgatan 13 blev en känd "fotoadress" och låg kvar där ända tills Brunkebergsåsen togs av grävskoporna i slutet av 1960-talet, efter nära 45 år på samma plats. Pelle Sahl var kvar i firman ända till pensionen i mitten av 1970-talet.

1930-talet

Slutet av 20-talet och början av 30-talet var en tuff period för branschen och företaget.

Hasselblad (då generalagent för Kodak i Sverige) sålde både direkt till yrkesförbrukare och med bara små rabatter via fotohandeln, vilket blev begränsande för återförsäljarna. Under de dåliga åren tog därför många fotohandlare upp även radio i sortimentet, så även Molanders vilket fortgick till efter krigsslutet.

I mitten av 30-talet kom en förbättring till stånd för specialfotohandeln, framförallt genom ny teknikutveckling och småbildskamerans segertåg. Molanders satsade stort på reklam i dagspressen under mottot: "**Moderna Småbildskameror**" och sålde på avbetalning och gjorde inbyten.

1937 avled företagets grundare **Halvar Molander (73)** under familjesemester på Rådmansö. Sonen **Olof Molander** tog därefter över som VD i bolaget, och var då ledamot i **Fotohandlarnas Riksförbund**.

1940-talet

Under krigsåren var det vissa svårigheter med importleveranser. Samtidigt gavs andra möjligheter till nya storförbrukaraffärer bl.a. på materialsidan.

Tredje generationen började i företaget, genom sonsönerna **Olle och Lars Molander**. Olle, som efter praktik hos Victor Hasselblad och ett år i USA (bl.a. hos Kodak) kom från 1947 att svara för marknad och sälj på Molander & Son. Yngre brodern Lars fick ansvar för nystartade **MOLFO** (Molanders Fotoagenturer). **MOLFO** är ännu verksam idag genom Pekka Palomäki, som tog över verksamheten 2001.

1945 knöts **Inge Laurin** till Molander & Son, och kom att få stor betydelse som första klassens teknikexpert inom både optik och labbteknik. Inge Laurin kom senare att starta upp Tekno-Optik i egen regi under 60-talet.

1948 blev **Olof Molander** ordförande i Fotohandlarnas Riksförbund.

Under 40-talet ökade antalet anställda i företaget från 14 till 30 personer, inklusive labb och verkstadspersonal.

O. Molander S:r - 50 år

1950-talet

För att få mer utrymme på Regeringsgatan 13 så flyttades laboratoriet till Hökarängen och butiken kunde byggas ut och nyinvigas till firmans 30-årsjubileum 1951. Där blev det cocktailparty i 3 repriser för leverantörer, branschkollegor och nära kunder. Två år senare -1953 - öppnades ytterligare en butik med huvudlager på **Sveavägen 35-37**, vilken sedan kom att vara verksam där i nära 25 år i firmans regi. Yrkesförsäljningen tog snabbt fart och omfattade under 50-talet även stora volymer röntgen- och grafisk film.

Systerfirman MOLFO AB (Molanders Fotoagenturer) flyttade till egna lokaler på Tegnérsgatan 3 och övertogs av Lars Molander.

Molanders yrkesförsäljning för bl.a. Broncolor (studioljus), Cambo (tekniska kameror och studiostativ), Meteor-Siegen (labbutrustning), Hilsdorff (fotopapper och adhesiv) och Liesegang (projektorer) tog fart. Sjukhus, tidningar, försvar, skolor och industri var återkommande kunder med egna bild- och labbavdelningar.

1957 förvärvades ytterligare lokaler på 700 kvm på **Upplandsgatan 39** dit både huvudkontor, försäljning och lager flyttades. De tidigare butikerna blev kvar och utgjorde en bra bas för 60-talets kommande konsumentinriktade "Instamatic-era".

O. Molander Stor O. Molander Jr

Svend Rose Inge Laurin Curt Martinson

Molander & son
etabl 1921
FOTO—KINO—OPTIK Stockholm C

Regeringsgatan 13

Huvudaffär, Regeringsgatan 13 växel 23 24 40
Ankn. orderexpeditionen (hr C. Martinson)
tekn. service (hr I. Laurin, hr H. Persson)
butik (föreståndare hr S. Rose)
kontoret, kassan

Efter växelns stängning:
Butik och kinoavdelning, Regeringsgatan 13 23 24 41
Orderexpedition, Regeringsgatan 13 23 24 42
Filial (förest. hr C. Oldenburg) Sveavägen 35—37 .. 23 24 40
Direkt linje 21 07 39

Vid inbetalningar var god anlita
POSTGIRO 3164

1960-talet

1960 avlider firmans VD Olof Molander och VD-skapet övertas av **sonen Olle Molander**.

Samtidigt pågår en kraftig expansion av verksamheten både inom konsumentområdet och på den professionella sidan.

Stockholm expanderar kraftigt med ett flertal nya bostadsområden med centrumanläggningar. **Kodak lanserar Instamatic-kameran** med enkel kassettfilmaddning och blyxtkub vilket revolutionerar konsumentfotot. Molander & Son öppnar butiker i en rad centrum som **Farsta, Högdalen, Solna, Skärholmen och Täby**. Tillsammans med butikerna på Regeringsgatan, Sveavägen, Sergels Torg, Upplandsgatan och Brännkyrkagatan (inalles som mest 10 adresser) och det egna fotolabbet har företaget nu ett 100-tal medarbetare. Nu konkurrerar **Molanders** med andra **fackhandelskedjor** som Broddmans, Öbergs, Engelbergs och Vibergs Foto. Färgfotot gör också bred entré, liksom smalfilmen. På yrkessidan växer pressfoto och industriell fotografi och en stor utflyttning av statliga institutioner sker till landsortsstäder vilket medför nya fotoenheter som företaget erbjuder god kompetens och lösningar till. Även försvaret satsar på foto i kölvattnet av stärkt beredskap i "kalla kriget". Molanders ger ut årliga varukataloger och arrangerar speciella "Industri-dagar".

1970 talet

Fotofackhandeln peakar under 70- och 80-talen och Molanders håller 50-årsjubileum 1971 med stor jubileumsbjudning ute vid Stockholms nya universitet i Frescati.

Samtidigt **1971 börjar Jan Olle Molander** som fjärde generation i företaget och flyttar 1973 ner till det nyöppnade säljkontoret i Köpenhamn. I Danmark marknadsför man flera av företagets proffsagenturer. Där blir man också pionjär med försäljning av första generationens minilabb för fotohandeln.

1974 beslutas att bygga en egen kontors-, lager- och laboratoriefastighet i Skärholmen mitt emot Kungens Kurva. Denna tas i bruk 1975 samtidigt som Molanders utses till svensk generalagent för japanska **Pentax** efter FNS Weist AB. Detta medför stora förändringar i och kring bolaget. Inom loppet av ett par år blir Molanders marknadsledande med Pentax på systemkameramarknaden med sina banbrytande modeller MX och ME, och uppnår över 25% marknadsandel. Parallellt expanderar mörkrumshobbyn och företaget säljer över ett par år ca 15.000 förstöringsapparater från italienska **Durst**. Företagets egna butiker samt postorderrörelsen (NIVI) förser det egna bildlaboratoriet **MOLAB** med ökande volymer fotoorder, och man investerar i Kodaks CLAS höghastighetsprintrar med kapacitet på över 3 bilder/sek.

P.g.a. det tilltagande problemet med att "sitta på dubbla stolar" som både distributör och detaljist fattar ledningen beslut **1976** att avyttra samtliga då 8st egna konsumentbutiker. De flesta övertas av respektive butikschef och några grupperar sig gemensamt under marknadsnamnet "FOTOMARKNADEN". **1978** avyttras även **MOLAB till Kungsfoto** (som senare tas över av Fujicolor). Med dessa ombildningar minskas personalstyrkan från ca 180 ned till 50 inom loppet av ett par år.

Molanders behåller och utvecklar däremot sina rena yrkesfotobutiker i Malmö, Göteborg och Stockholm, medan Köpenhamnsfilialen avecklas. **Molanders Fotothus** i Skärholmen blir ett branschkluster när Polaroid, Profoto, Ilford och Kungsfoto med sitt huvudkontor flyttar dit som hyresgäster.

Profoto startades 1972 av **Conny Dufgran**, som tidigare under 1960-talet sålde studiourrustning från Broncolor, Cambo och Balcar hos Molanders.

1980 talet

Den stora framgången med Pentax-försäljningen på 70-talet ledde till att japanska **Pentax** beslöt att öppna ett eget distributionsbolag i Sverige 1981, och en stor del av Molanders omsättning föll bort. Samtidigt övertog **Molanders** en rad andra agenturer. Bl.a. Yashica/Contax, Zenza Bronica, Tamron och Cosina på konsumentsidan, och Hope, Sitte, Poliellotronica, Seal och X-Rite på yrkesfotolabbmarknaden, där redan **Durst** utgjorde basen i sortimentet.

Sinar storformatskameror, **Profoto** studioljus och **Foba** studiostativsystem fann också stor marknad när reklamfotografin toppade med höga kvalitetskrav för filmrepro till tryck. Bl.a. hos **IKEA** i Älmhult för deras expanderande katalogproduktion.

1986 tar **Jan Olle Molander** över som VD.

AV-Gruppen startas som marknadsförare av **Liesegang** OH- och yrkesprojektorer och **Abodia** bildförvaringssystem. **Hjalmar von Rüdiger** blir ansvarig för Molanders Yrkesfotobutik på Warfvinges väg, med senare flytt till Norr Mälarsstrand.

Under 1980-talet arrangerade **Molanders** vidare sina uppskattade "Industridagar" samt löpande yrkeskursverksamhet bl.a. i storformatsfotografi med **Sune Ekstrand**.

Photokina-mässorna i tyska Köln, som arrangerades vartannat år, slog alla rekord med både utställare och besökare och speglade hela fotomarknaden i 14 jättelika utställningshallar.

Eva Molander-Mellin, syster till Jan Olle, tillträder på inköpsavdelningen.

1990 talet

Detta årtionde inleds med fortsatt stark marknad både för företagets konsumentprodukter via fotofackhandeln och yrkesfotoförsäljningen, speciellt på fotolabbsidan med system för flera processer som Kodaks C41, E6, R3 och RA4 för både film och papper. **1991** samlar **Molanders** representanter för tio ledande svenska yrkesfotolabb till en studieresa till Durst i norra Italien/SydTyrolen, vilket sedan blir starten på Sveriges Yrkeslabbförening. 1991 övertar Molanders distributionen av **Broncolor** studioljus, och **Bertil Qvist** vid Molanders Malmö-filial blir produktansvarig säljare.

Årtiondet inleds också med kraftig försvagning av den svenska kronan som devalveras samtidigt som vår inhemska bankkris utlöses. Oron på marknaden hämmar investeringsviljan och konjunkturen mattas.

För **Molanders** utgör **MacWorld-mässan i Älvsjö 1993** startskottet på en hel omställning till den digitala bildtekniken som inom loppet av några år kommer att ersätta mycket av silvertekniken, med jämnare och bättre bildkvalitet och stora miljö-, tids- och kostnadsbesparingar. Konsekvensen blir en hel strukturomvandling av fotobranschen. Molanders antror den digitala bildtekniken med system från **PhaseOne** och **Dicomed** (första högupplösta skannande 4x5"-bakstyckena), **Cactus RIP**, **XEROX** elektrostatprinters, **Durst Lambda/Rho**, **Epson** m.fl.. Varumärket **BigPrint** inregistreras och marknadsförs av **Molanders** avdelning **Sign&Display**.

1995 – **Niclas Blyberg**, fotograf med marknadsutbildning från Berghs, börjar på firman med ansvar för "digital capture" och de första kommersiella chip-bakstyckebaserade kamerasystemen från **Sinar** och **Leaf** introduceras. **Molanders** arrangerar ett antal fotografsymposier bl.a. i Oxelösund, Stockholm/Helsingfors, Utö och Härke Slott där många deltar vid föreläsningar i och kring digital bildteknik. Man sätter också upp sitt **Photurum**, digitalhystudio, vid **Fotohuset** i Skärholmen för att driva marknaden.

1999 anställs **Hubert Wojtyna** som senare blir ansvarig för försäljning och support av företagets bläckbaserade storformatskrivare, främst från **Canon** och **Epson**, samt bläck och media. Samma år öppnar Molanders sin **första hemsida** på World Wide Webb och Internet-eran tar fart.

2000 talet

År 2000 avlider företagets ordförande och tidigare VD **Olle Molander** efter mer än 50 aktiva år i tjänst. Med en sällsynt arbetsförmåga utvecklade han företaget tillsammans med handplockade avdelningsledare och löpande utbildad personal från en ren butiksrörelse till en koncern med både nationellt och internationellt inflytande. **Molanders** blev ett utbildningscentrum varifrån många gick vidare inom branschen som egna entreprenörer, tekniker eller säljare.

00-talet inleddes med den stora IT-kraschen som skapade mycket turbulens i hela näringslivet och samhället. Digitaliseringen tog allmänt fart och alltmer bildmaterial fick slutstation på bildskärmar istället för i press/magasin- och katalogtryck.

Samma år 2000 avknoppar **Molanders** sin grossistverksamhet **MOLFO** som övertas i eget bolag av Pekka Palomäki, med tidigare förflutet hos Knut Hallberg AB. Med detta lämnar **Molanders** sin tidigare distributionsroll mot fotohandeln och fokuserar helt på yrkesförsäljning och flyttar från **Fotohuset i Skärholmen** (fastigheten såldes redan 1998) till nya lokaler i Västberga, intill en nyetablerad hyrstudio.

Kundtidningen **Imagine** distribueras och **Molanders-Stipendiet** delas årligen ut till "bästa yrkesfotokolelev".

Förändringens vindar blåser starkt i branschen och **Molanders** anpassar verksamhet och "kostym" i takt med förändringarna. Då filmförbrukningen och omsättningen kring denna halveras i branschen vartannat år, avvecklas yrkesbutikerna i Göteborg och Malmö och säljverksamheten sköts vidare från fältet. Man behåller en supportbas för fotografer i butiken på Norr Mälarstrand med material och hyrservice. Under denna tid tillträder **Peggy Björkdahl Molander** som t.f. styrelseordförande, och den externa styrelsen avgår.

Digitalt storformattryck växer kraftigt inom utställnings- och skyltmarknaden och många tidigare yrkesfotolabb hänger på denna trend. Med där finns även grafiska branschföretag som också snabbt tar till sig nya digitaltekniken. Med sin redan etablerade **Sign&Display-avdelning** förhandlar **Molanders 2002** till sig nya **Durst Rho**-agenturen, efter tidigare framgångar med Dursts fotografiska **Lambda-laserskrivare** och efterbehandlingsystem för storformatsproduktion. Utomhusreklamen expanderar och synergierna till foto minskar allt eftersom. Detta leder **2009** till nästa anpassningsgrepp då även Sign&Display-avdelningen knopps av och bolagiseras i samarbete med **Durst** som huvudägare i nya **Molanders Sign&Display AB** med distribution av Dursts grafiska system både i Sverige, Norge och Finland. Jan Olles yngre bror **Hans Molander** utses till VD och delägare i det nya bolaget.

Samtidigt övertar **Jan Olle Molander** ordförandeskapet i Molander & Son AB. **Molanders** bygger med nya friställda resurser upp en ny avdelning för **Digital Repro** – bl.a. för att möta digitaliseringen av kulturarvet där fotografien har en central roll.

2010 talet

Efter avknoppningen av Sign&Display-avdelningen bygger **Molanders** upp den nya **Digital Repro** avdelningen med fokus på bildfångstsystem för digitalisering av kulturarvet. Ansvarig för denna blir **Niclas Blyberg** som arbetat med Sinar/Leafs digitala kamerasystem sedan flera år. **Molanders** får nya uppdrag som distributör för bl.a. **Cruse, Kirtas, ImageAccess, Covergold** och **Metis**. Samtidigt flyttar man in i ny studiomiljö på Västberga Allé med lokaler som lämpar sig för vidare kurser och seminarier.

Rolf Nedelius med mångårig bakgrund som säljare hos bl.a. Madeco anställs i företaget. Initialt knyter han många kunder inom press och sjukhusfotografi till företaget. Vartefter den rena varuförsäljningen gradvis flyttar över till nätet och några få stora återförsäljare, satsar **Molanders** vidare på service och support till "master photographers", sjukhus, industri, fotoskolor, arkiv, museer och bibliotek.

Molanders arrangerar flera **Bildcirkusar** i hyrstudion i Västberga för yrkesfotografer. Även egna **Arkivdagar** hålls vartannat år då arkiv, bibliotek och museifolk bjuds in till föreläsningar med branschföreträdare om projekt och bildteknik.

År **2013** utses **Molanders** till ramavtalsleverantör till **Riksarkivet** och vinner i konkurrens ett antal upphandlingar under ramavtalstiden 2014-2018. **Molanders** utses också till svensk distributör för **Kaiser Fototechnik**.

2015 tar **Jan Olle Molander** ensam över ägandet av familjeföretaget.

2016 flyttar man till nuvarande lokaler på **Bondesongatan 1** i Kristineberg, efter 16 år i Västberga. Lokalen utgör showroom och servicedepå för material, printmedia samt hyrservice.

2018 utses **Molanders** till distributör av **PhaseOne-CH** kamerasystem för "Cultural Heritage"-marknaden, och installerar de två första DT/PhaseOneCH-systemen i Sverige. Samma år installerar **Molanders** den första industriella 3D-planskannern från **Metis** i landet.

Molanders får även allt fler installationsuppdrag av digitala bildsystem i både Norge och Danmark. Företaget rundar nu vårt **hundra** verksamhetsår i fotografins tjänst, och ser framtiden an med tillförsikt!

SVART PÅ VITT

Aktuell och saklig produktinformation från Molanders.

OCTOBER 1991

Fotograf Curt Ekblom, Värnamo. Först med Sinar el

INSIDERN: FOTOGRAFER MED SJÖANKNYTNING
FOTOGRAFER I GÄVLE AB OCH DÜRSJT OPTOFA
JUBILEUMSERBUDANDEN M.M.

STEVEN G. FOTOGRAF
Kreativt verktyg i dubbel be-
skickelse, tillförlitligt och
smidigt. Se på sid 4-5
Ytliggare exempel med i.e.a.
Hosamster "Inbjudan" till

MOLANDERS

PROFESSIONELL FOTO INFORMATION

Redaktion: Östergötlands gata 18, Borås, 371 22. Telefon: 08-730 09 40

PHOTURUM HAR ÖPPNAT
SID 2

BJÖRN LANNER OM DIGITALFOTO
SID 4

NYA OCH GAMLA TIDER MÖTAS
SID 4

HOS ABA HAR STORLEKEN BETYDELSE
SID 16

DOLDIS MED KÄNDA BILDER
SID 17

031-40 93 05
08-618 00 20

Kreativt Verktyg till Fotografen

040-741 15
08-680 15 70

VITT TELEFONNUMMER

IMAGINE

MOLANDERS NYHETSTIDNING FÖR PROFESSIONELLA BILDMAKARE

1/2007

Ny studio-workshop
Peter Ahlén med nya
vyer från Munkbron

Djävulsbibeln är
digitaliserad

Pelle Bergström
en av Sveriges
ledande still-life fotografer

Foto: Magnus Cramer

